NEA HUND

SELBU TREKK- OG BRUKSHUND-KLUBB 19 82

NR. 2 AUGUST 1990

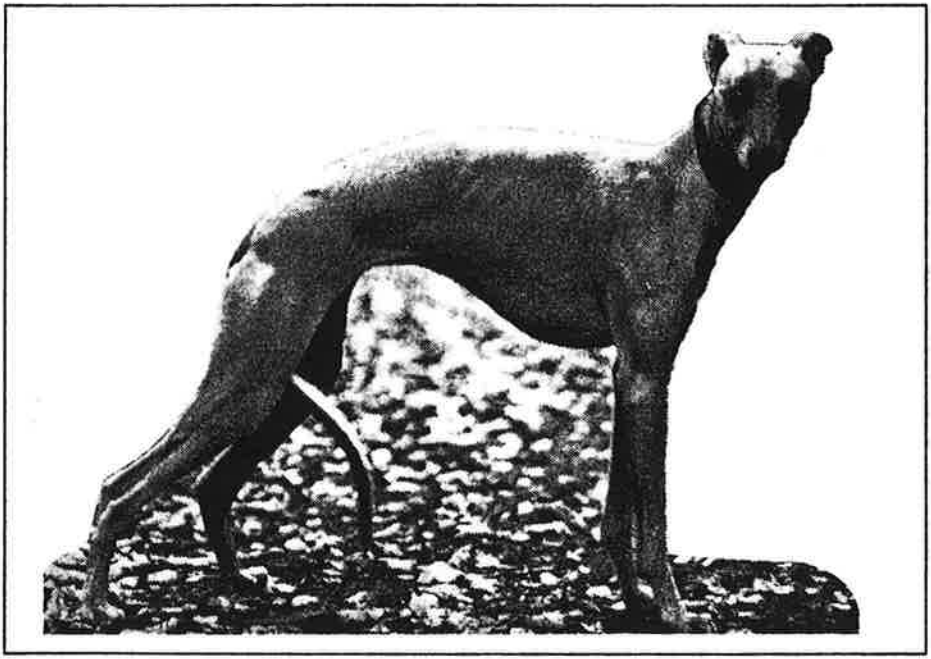

I dette nummeret presenteres whippet

LEDEREN har ordet

Hei alle sammen!

Selv om mange er opptatt med sommer og ferie. håper jer dere har tid til å lese litt i bladet vårt.

Sommeren er en spennende tid, både for hund og eier. Men vi må ikke glemme at vi har et stort ansvar, både ovenfor andre mennesker, og for hunden. Det er ikke alltid tillatt å ta med seg sin firbente venn på badestrender, campingplasser og friluftsområder der det ferdes mange. For å unngå ubehageligheter. er det en fordel å ha undersøkt dette på forhånd.

Båndtvang gjelder over hele landet. og må respekteres.- spesielt i utmark. Store skader kan skje hvis den ikke overholdes.

Vi må heller ikke glemme hunden for lenge, verken i bilen eller innendørs.

Loddbøkene er kommet og sendt ut. Håper alle er behjelpelig med loddsalget, da vi trenger disse inntektene.

Styret tar ferie fram til slutten av august, men skulle det oppstå noe spesielt, er det bare å ta kontakt. Vårt første arrangement etter ferien er karaktertest og lydighetsprøve første helg på september.

Vigdis Størseth og Ann Kristin Uthus er blitt fritatt fra sine verv på grunn av skolegang fra høsten av.

Ingfrid

STBK

SELBU TREKK- OG BRUKSHUNDKLUBB

Leder	Ingfrid Viken
Sekretær	Anne-Mari Bårdsgård
Kasserer	Ann Iren Østerås
Bruksh.kom.	Gunda Olden
	Peder Myran
	Harald Olsen
	Stig Meier Berg
Trekkh.kom.	Ola Kjøsnes
	Gunnar H. Guldseth
	Ola E. Guldseth
	Leif Idar Græsli
	Torger Sletner
Utstillingskom.	Åge Revdal
	Olga M. Hammerfjell
	Vigdis Størseth
	Gunda Olden
Støttekomité	Jorunn Bårdsgård
	Ann K. Uthus
	Jorunn Sand
	Ingunn K. Græsli
Valgkomité	Arne Nypan
	Unni Moslet
Revisorer	Bjørn Wagnild
	Ivar S. Hanem
Materialforvalt.	*Gunda Olden*

NEA HUND

Organ for Selbu Trekk- og Brukshundklubb.
Utkommer 3 ganger pr. år.
Abonnement oppnås ved å tegne støttemedlemskap i STBK.

Redaktører

Gunda Olden
Else May Engen
Wenche Randi Krogstad

Skrevet og kopiert ved
Selbu DataSats

Medlemskontingent pr. kalenderår:

Familie	kr.	100,-
Hovedmedlem	kr.	75,-
Ungdomsmedlem	kr.	40,-
Støttemedlem	kr.	40,-

Postgirokonto 2 09 45 55
Bankgirokonto 4285 07 90234

DRESSURKURS VÅREN 1990

Deltakerne på dressurkurset i vår var en trivelig og variert gjeng. Alt fra irsk ulvehund til schipperke. En sjeldenhet som komondor var også med. Ellers var det schäferhund, retrievere, cocker spaniel og blandingshund representert.

Vi hadde det avslappende og hyggelig på kurskveldene. Det var litt varierende hvor mange som var med. Alle hadde fremgang med hundene, - og seg selv håper jeg.

De fleste ville ikke prøve på appelmerket, - av forskjellige grunner. De som prøvde hadde en uheldig dag. Jeg vet at deres hunder hadde klart merket viss alt hadde klaffet. Men bedre lykke neste gang!

Vi starter opp igjen med dressurkurs i høst. Håper vi møtes der.

Gunda

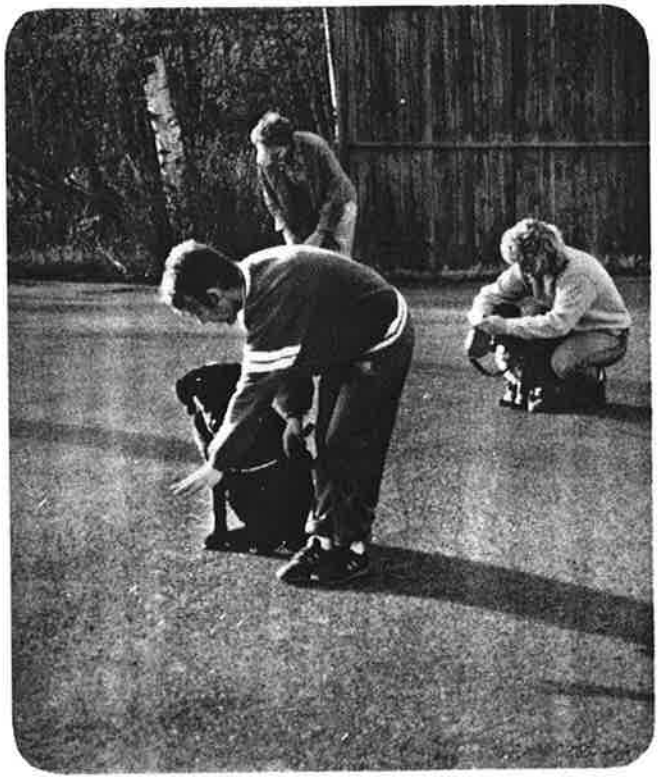

Kommandoen er "dekk".

UTSTILLINGSRESULTAT

Amatrises Prins Valiant, pyreneerhund,
svensk og norsk UCh + CACIB + BIR - eier *Harald Olsen*

N.UCh Bårvas Bell-Ami Chevy, welsh corgi cardigan,
svensk UCh + CACIB - eier *L.I. Reitan & G. Olden*

N.S.UCh Bårvas Centa, slovakisk kuvasz,
CACIB - eier *Gunda Olden*

Bårvas Aphrodite, irsk ulvehund
beste norskoppdrettede og -eide ulvehundtispe på Ulvehundspesialen i sommer - eier *G. Olden & L. I. Reitan*

Bjeskas Fukumoto, akita inu,
norsk UCh - eier *W. R. Krogstad & S. M. Berg*

Det var stor spredning innen rasene på dressurkurset.

Presentasjon av Åge Revdal's RASE

WHIPPET

HISTORIKK

Whippet har ikke eksisttert i stort mer enn hundre år, og er derfor en ganske ny rase. Da "bullfighting" og hundekamper ble forbudt i England, måtte forlk finne på nye former for underholdning. Adelen og rikmenn gikk inn for hesteveddeløp og greyhoundkappløp. men hester og greyhounds var dyre, både i anskaffelse og drift, og var derfor uoppnåelig for det jevne folk. Disse måtte derfor finne på noe som lå innenfor deres økonomiske muligheter. Det var gruvearbeiderne i Nord-England som fant løsningen. De avlet fram en liten, lett konkurransehund som fikk navnet "snap dog", og så arrangerte de veddeløp mellom disse.

Det hersker ingen tvil om når dette begynte, like lite som det er tvil om at whippet er en "konstruert" hund, fremskaffet av menneskelig fantasi og foretaksomhet. Nøyaktig hvordan hunden ble til, er det imidlertid ingen som kan si med sikkerhet. Det sies imidlertid at både greyhound, terrier og italiensk mynde kan ligge bak.

Sporten som ble drevet med denne hunden, kaltes "coursing". Den gikk ut på at to hunder samtidig ble sluppet inn i en stor innhegning med kaniner. Den hund som i løpet av en viss tidsperiode hadde drept flest kaniner, ble erkjent vinner.

Etter en tid gikk det opp for engelskmennene at denne såkalte "sport" ikke var særlig human eller renhårig, siden kaninene ikke hadde noen som helst sjanse til å komme seg ut.

De gikk derfor over til en annen form. En rett bane på 200 yards (183 m) ble trukket opp. Hundene ble holdt ved startstreken og sluppet løs på et gitt signal. Omtrent ti meter bak mållinjen ved enden av banen sto to menn og viftet med hvert sitt tørkle. Allerede fra valpestadiet var whippeten trenet opp til å løpe mot dette tørkleet så fort den maktet. Det ble betraktet som en god prestasjon om hunden kunne tilbakelegge 200 yards på 12 sekunder - hvilket tilsvarer 55 km i timen.

UTSEENDE

Av utseende gir whippeten inntrykk av vakkert balansert kraft og spenstighet, kombinert med eleganse og symetrisk kroppsbygning. Dens bevegelser er ledige og aktive, og i fullt løp kaster den forbena framover i lav linje over bakken, på samme måte som en fullblods veddeløpshest. Bakbena kastes langt fram under kroppen og gir en dynamisk framdrift.

Hodet er langt og tørt, smalnende mot snuten. Skallen er flat og temmelig bred mellom øynene. Kjevene er kraftige, og tennene har et tett saksebitt. Nesespeilets farge henger stort sett sammen med hundens pelsfarge - sort, leverbrun, blåaktig eller flekket. Ørene er små, tynne og fine rosenører lavt ansatt godt tilbake på skallen. Øynene er middels store, mørke og skinnende, med et våkent, oppmerksomt uttrykk.

Nakken er lang, muskuløs og elegant buet. Skulderbladene er lange, slik at spissene nesten møtes ved ryggraden i mankepartiet. De er dekket av flate, solide muskler. Brystkassen er meget dyp og romslig, uten å være bred. Buken er sterkt opptrukket. Ryggen er svakt hevet fra manken og fortsetter i en synkende bue bakover til krysset som er godt hvelvet. Både rygg og kryss er brede og kraftige, og lendene er muskuløse. halen er lavt ansatt, lang og avsmalnende. Den bæres i svak bue mot spissen.

Forbena er rette og sterke, bakbena godt vinklet og muskuløse. Potene er små og runde, med godt adskilte, kraftig bøyde tær, og med tykke, solide tredeputer.

Pelsen er kort, tett og fin, nesten silkeaktig. Fargene er mangfoldige, idet omtrent alle farger og kombinasjoner er tillatt. Den ideelle mankehøyde for hannhund er 46 cm og for tisper 44 cm.

DUGNAD I AGILITYLØPA

Stemningsbilder fra vårens dugnad i agilityløypa ved Teigen bru. De meget ivrige og engasjerte deltakerne kommer fra brukshundkomiteen ispedd noen familiemedlemmer. Løypa står nå ferdig med unntak av noen manglende momenter. Vi oppfordrer alle som har lyst til å prøve hinderløp for hunder til å ta en tur dit. Dersom det er noen spørsmål, kontakt brukshundkomiteen.

red.

Sittebenkene blir tilpasset terrenget.

Nesten hele dugnadsgjengen prøver resultatet.

Hunden i menneskets tjeneste!
Rosso står strikk for Liv Guro og Gro Mari Hanem.

TRENING AV HUSKY

- av Torger Sletner -

Jeg har blitt oppfordret til å skrive noen ord om hundene, trening og målsetting.

Først en presentasjon av hundene. Jeg har ni hunder, åtte voksne og en valp.

Det hele begynte med en tispevalp, Våttåfjellets Chatka, som jeg kjøpte av Ola Kjøsnes i 1983. Det er ei relativt stor tispe på 21 kg av ren anadyr-avstamning. Foreldre er Issalick av Brattalid og Muk Tuk of Kolyma. Hun er rask og har et bra eksteriør, men kunne gjerne hatt et tøffere arbeidshumør. Hun har vært en viktig leder og har gått mange bra løp.

I 1984 kjøpte jeg to avtaletisper, søstre av samme kull, av Borg og Erdal-Aase. Foreldre er Pinto og Killy.

Loffzeik Jerva er ei meget stor tispe på 23 kg, velbygd, rask, med bra arbeidshumør. Hun har hatt en av sine beste sesonger i vinter og gjort en meget bra jobb som leder.

Loffzeik Molinka har kanskje vært min hittil beste arbeidshund. Hun er mindre enn Jerva, men velbygd, rask og har stor arbeidskapasitet. Er ikke konsentrert nok som leder, men en topp spannhund som gjerne går foran med støtte fra en annen leder.

I 1986 kjøpte jeg Stanowoi's Nathan etter Crazy og Kitten av Sulebakk. Nathan var da fem år gammel, og hadde allerede en karriere bak seg som en av Sulebakks viktigste lederhunder. Nathan er en relativt stor hannhund på 23 kg med gode lederegenskaper, konsentrert og ivrig i selen. En typisk sprinthund som kun unntaksvis går ned i trav. Den fysiske kapasiteten har naturlig gått tilbake i det siste, men så ble han også 9 år i mai. Det må likevel nevnes at han gikk på spannet i vinter, både under Vintersamlinga, KM i Selbu og Åpent Svensk Mesterskap. Under disse løpene gikk det rimelig fort.

I 1987 parret jeg Jerva med Nathan. Målet var å få fram store, arbeidsivrige hunder med gode lederegenskaper, og bygge opp et godt seksspann. Det ble tre valper, to hannhunder, Crecendo og Frosty, og ei tispe, Trulte. Jeg beholdt alle.

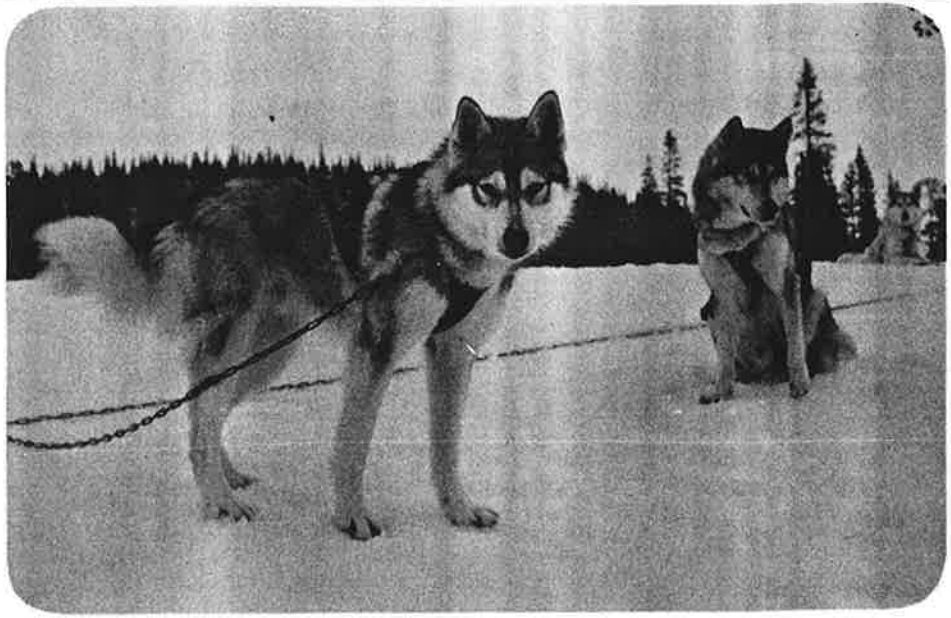

Crescendo er en meget stor hannhund på 26 kg som har arvet arbeidshumøret etter sin far Nathan og farfar Crazy. Han har lagt en alen til sin vekst som trekkhund denne sesongen og gjort en meget bra innsats som Whhelhund.Han har ikke vært prøvd som leder i konkurranse, men har fungert bra foran på trening.

Frosty er ikke like "gal" som broren, men har samme arbeidsiver og kapasitet. Vekten er 26 kg. Han har gått mest som Wheelhund sammen med broren. I mine øyne er han meget velbygd og synes ellers å være en hund som har det meste. Har kun vært brukt som leder på trening, og har da fungert bra.

Trulte er altså kullsøster av Crescendo og Frosty. Hun er ei velbygd tispe på 21 kg. Hun har den samme arbeidsintensiteten som brødrene og har gjort en god jobb som spannhund i vinter. Hun har hatt få utfordringer som leder, så jeg er noe usikker på hennes ledereevner.

Dargo, 2 år i mai, er en middels stor hannhund på 21 kg etter Nathan og Chatka. Han er en ærlig jobber, men blir neppe noen stor leder. Han er velbygd og hurtig og har gått på spannet i hele vinter.

Siste skuddet på stammen er Nicki, ei åtte mnd. gammel tispe etter Crescendo og Chatka. Hun er allerede 20 kg og blir derfor ei stor tispe. Hun har vist meget gode takter de gangene hun har hatt på seg sele. Er ellers tøff og selvstendig, og jeg har håp om at hun kan bli en kommende leder.

TRENING

Når det gjelder trening, må jeg presisere at det er snakk om trening rettet mot sprintkjøring.

Om sommeren har hundene pause fra den egentlige treninga. Likevel forsøker jeg å holde hundene på et visst aktivitetsnivå. Det kan dreie seg om løsspringing på en inngjerdet idrettsplass, springing i terrenget med en person i strikktau etter seg og korte, lystbetonte sykkelturer i ei lysløype eller på en skogsbilveg. Dette foregår ikke strukturert etter noen oppsatt plan, men jeg forsøker å unngå at hundene blir stående passive i hundegården over flere dager.

Hensikten med denne formen for aktivisering er å hindre at hundene går altfor mye tilbake i fysisk kapasitet i løpet av sommeren.

Treninga begynner gjerne i månedskiftet juli/august. Halvparten av treninga foregår foran bil, resten foran sykkel eller vogn. Begynner gjerne med fire km og øker distansen etter hvert som hundene kommer i form. Foran bilen kjører jeg alle hundene sammen, mens jeg har 2-4 hunder foran sykkelen eller vogna. Jeg tror det er gunstig å variere mellom små og store spann. Forsøker å trene 3-4 ganger i uka gjennom hele høsten. Jeg legger vekt på høy intensitet og god kvalitet i treningsarbeidet. Ser helst at hundene holder galoppen hele veien, også opp bakkene. Har jeg mistanke om at de ikke greier en motbakke i galopp mot slutten av økta, tar vi gjerne en god pause før bakken. Da går det som regel greit. Motbakker i galopp bygger effektiv sprintmuskulatur.

Gjennom hele høsten har jeg de siste par åra hatt hundekjøring en gang i uka med elever fra folkehøgskolen. Vi har gjerne benyttet vogn og sykkel i disse øktene. Kjøringa har foregått på skogsbilveg over en strekning på 2-3 km i høyt tempo. Vi har gjerne kjørt to "drag" før vi har skiftet hunder. Så har jeg brukt de første hundene igjen i ett eller to nye "drag". Jeg har ikke tenkt trening når vi har kjørt slik. Det viktigse har vært å sørge for at alle elevene på gruppa har fått prøve seg, og at de har kjørt med ivrige, motiverte hunder, derfor de korte etappene. Jeg tror likevel at denne formen for kjøring har en viss treningseffekt. Det blir en slags intervalltrening der hundene yter maksimalt i "draget". Om det ikke gir optimal virkning på utholdenheten, burde det være gunstig for egenskaper som hurtighet og styrke.

I de egentlige treningsøktene øker jeg distansene gradvis utover høsten til ca. 10 km foran bilen. Forsøker å variere treningsløypene.

I Selbu kommer snøen normalt i november eller månedskiftet november/desember. Trener helst annenhver dag og av og til to dager etter hverandre. Kjører der det byr seg muligheter for trening. Det vil i praksis variere mellom faste spor på skogsbilveg og løse spor i terrenget. Ser mer på treningstid enn distanse. Har som mål å bygge opp hundene slik ar de i januar kan gjennomføre antatt konkurransetid for 6-spann, dvs. 35-40 min. i høyt tempo. Når de viktigste sprintløpene er over, kjører jeg gjerne lengre turer i terrenget. Trener på snø fram til månedskiftet april/mai. Deretter trapper vi ned med lett vogn- eller sykkeltrening.

MÅLSETTING

Målsettinga er å etablere seg på et rimelig høyt nivå i 6-spannklassen, dvs. blant de ti beste i hovedløp, så snart som mulig. Føler at det har gått rette vegen i vinter og er motivert til å fortsette noen sessonger til. Tror ikke at jeg har nådd potensialet mitt verken som hundekjører eller oppdretter. Har likevel et realistisk forhold til begrensende faktorer som tid og økonomi, så vi får se . . .

Kommer antakelig til å kjøre mest sprint også i framtida, men er ikke fremmed for tanken om flere korte mellomdistanseløp á la Jotunheimløpet.

Torger Sletner i full fart med sitt 6-spann.

BJESKA's FUKUMOTO
- GODKJENT LAVINEHUND -
klasse A

Verdens første Akita Inu med denne utdanninga? Ikke vet jeg, men noe lignende er ikke kjent fra tilgjengelig litteratur. Foreningen Norske Lavinehunders grunnlegger Kaare F. Skalstad, kjenner heller ikke til at denne rasen tidligere er benyttet - verken i Norge eller utlandet.

- av Stig Meier Berg -

Etter 3 års trening og godkjenninger på lavere nivå reiste Moto og jeg i april til Foreningen Norske Lavinehunders Hovedkurs på Grotli, for å prøve og oppnå den høyeste godkjenningen - og dermed status som hundefører med beredskapsmessige plikter.

Her er vi klare til aksjon med sonde-stang og spade.

Hovedkurset startet på lørdag og skulle pågå tom. søndag uka etter. Noe blek, men fattet ankom vi Grotli Høyfjellshotell i bilkolonne sammen resten av trønderne på kurset. Innsjekk og stemningen rundt middagen var tydelig preget av morgendagens eksamenssøk. Slik er det nemlig. Allerede første kursdag skal alle ekvipasjene testes, for å sile ut hvem som allerede til-fredsstiller kravene til god-kjenning. Disse overføres til et såkalt "treningslag" og følger sitt eget opplegg under resten av kurset. Vi som aldri hadde deltatt på et hovedkurs tidligere måtte bruke denne siste kvelden til å fravriste veteranene eventuelle taktiske detaljer og gode råd.

For min del sov jeg minimalt denne første natta - og var lys våken fra kl. 5. Frokosten ble tygd mekanisk og smakte som papir. Slik har jeg det alltid i for-bindelse med avgjørende prøver eller konkurranser. Alt så dermed ut til å være i rute - så langt.

Etter en kort breefing med inndeling i "hjelpelag" og "søkelag" møtte vi været utendørs. I tillegg til store snømengder tidligere i uka - hadde det i løpet av natta også kommet store mengder - og verre skulle det bli.

De første problemene for arrangørene fikk vi allerede føling med, da scooterne på vårt lag ikke klarte å ta seg fram til området hvor vi skulle være hjelpere for 1. pulje av ekvipasjer. Eneste mulighet var å benytte heistraséen opp - og deretter slippe oss nedover og tilbake i vårt felt. Vel framme måtte det graves 1 dypgrav (ca. 2,5 m) og en grav (ca. 1.0 m). Deretter måtte vi tråkke over hele feltet, som var 150 m bredt og 200 m langt og lå i ei bratt skråning. Sterkt snø-fall, kraftig vind og løssnø til langt opp på magen kalte på galgenhumoren. Det ble raskt slått fast at vi ikke kan være riktig vel bevart, som **frivillig** er med på dette - og attpåtil betaler flere tusen kroner for å få delta!!!!

Etter hvert som ekvipasje etter ekvipasje i vårt felt måtte tusle ned igjen uten godkjent resultat og belage seg på å følge kursopplegget gjennom hele uka, begynte vi andre også å innstille oss på det samme. Både vær og føreforhold gjorde det nå svært vanskelig å holde tempoet oppe i feltet. Hunder og førere "svømte" enkelte plasser i snø og det var til tider vanskelig å se hundene i snøfokket. Kun 1 av de 5 ekvipasjene, som ble testet i vårt felt før lunch, greide kravet!

Så var det vår tur. Eneste beskjed var: "Ta skitrekket opp til 5. siste mast og vent på nærmere beskjed". Nødvendig utstyr var allerede sjekket for 50'ende gang og Moto var godt luftet. Nå fikk det briste eller bære. Med sondestang, stålspade, skredsnor m.m. tok vi peiling på skitrekket.

Turen opp med heisen ble benyttet til å repetere lista med nødvendige momenter for det obligatoriske rollespillet som gjennomføres før et slikt søk. Man forsøker da å simulere en reell situasjon. På turen ned til Grotli hadde jeg for min del pugget følgende momenter:

1) Oppsøke skadestedsleder og presentere meg.
2) Skaffe opplysninger om hva som hadde skjedd.
3) Forsikre meg om at politi, hjelpekorps og flere hunder er varslet.
4) Snakke m' eventuelle vitner - avklare eventuelle funn i rasområdet.
5) Utsetting av skredvakt. bestemme rømningsvei ved eventuelle nye ras.
6) Avtale tegn til hjelpemannskaper v/ eventuelle funn.
7) Anvise eventuell landingsplass for helikopter.
8) Anvise venteplass for nye mannskaper.
9) Skissere taktisk opplegg -
   dvs. gi en beskrivelse av hvordan jeg, ut fra de rådende forhold, ønsker å legge opp søket.

Bak i hodet surret også muligheten for å gjøre "brølere" i selve feltarbeidet. Den verste i så måte, er å markere funn, for deretter å ta med seg sondestanga videre oppover i feltet for å finne figurant nr. 2. Dette gir automatisk stryk. Ny sondestang skal alltid rekvireres fra standplass. Den første stanga skal ikke flyttes fra stedet hvor hunden markerte - for at hjelpemannskapene ikke skal ta feil når graving/ sonding starter.

Da jeg ble kalt inn i feltet, hadde været ikke blitt noe bedre. Ved synet av markeringsflaggene, leskjermen og den lille klyngen av dommere og spademannskap, merket jeg tydelig at Moto allerede hadde fattet poenget. De ytre detaljene fikk han raskt til å forstå hva som nå var forestående.

Fra tidligere er han også vant til å bli gjort fast et stykke unna folkene - slik at vi får ro til å gjenomføre vårt lille rollespill. Jeg fikk her vite at 4 skiløpere hadde rent diagonalt gjennom feltet - fra venstre mot høyre. 2 av dem greide å komme seg ut da raset gikk. De hadde tatt seg ned til folk, som hadde gitt beskjed videre.

Etter å ha vurdert vindretning og fakta i beskrivelsen jeg hadde fått, besluttet jeg å utelukke trekanten ovenfor skisporet. Der kunne det jo umulig ligge noen. Pga. vindretningen ville jeg starte søket godt ut på høyre side. På denne måten ville Moto også få mye gratis allerede før søket startet. Som så mange ganger tidligere merket jeg at han hadde "noe" i nesen før jeg hadde passert merkeflagget, som var plassert i "rasets" ytterkant. Ikledd en orange merketrekant og kommandoordet "Finn mann" i øret stupte han ut i feltet. Nå tok han over det praktiske arbeidet. I feltet har jeg som hundefører kun en liten rolle. Da hundens luktesans er menneskets totalt overlegen, blir jeg automatisk degradert til organisator og observatør.

Moto markerer funn ved å grave.

Første figurant ble funnet i løpet av sekunder. Moto har aldri lurt meg ved å feilmarkere (grave med forlabbene) uten at det ligger mennesker under snøen - så jeg hadde ingen grunn til å tvile denne gangen heller. Halen bevegde seg på den vanlige , ivrige måten og han hadde allerede gravd ei lita grop, før jeg rakk å nå fram i snøkavet. Uten å tenke på å finne figuranten med sondestanga satte jeg stanga fra meg, ropte "funn" og rekvirerte ei ny stang før jeg satte Moto i et nytt søk. Pga. værforholdene visste jeg at den tilmålte tida på 20 min. kanskje ville bli knapp. Unødig tidstap ved figurant nr. 1 kunne derfor straffe seg senere.

Flere momenter gjør at dette er et kritisk punkt i feltarbeidet. Vil hunden klare å motivere seg for en ny figurant når han ikke fikk nærkontakt med den første? Vil personen med den nye sondestanga forstyrre hundens oppmerksomhet? Vil de tilkalte hjelpemannskapene virke forstyrrende på hundens arbeid?

Dette hadde jeg ikke tid til å ofre en tanke akkurat nå. Da den første figuranten lå i nærheten av høyre hjørne hadde jeg jo enda et stort område, som Moto måtte dekke på en tilfredsstillende måte - i tillegg til å finne figurant nr. 2.

Mens minuttene tikket seg av sted, ledet jeg Moto i fine S-svinger oppover i feltet. Enkelte steder hadde vi store problemer med å ta oss fram i løssnøen. Toppen av "raset" ble nådd uten at Moto hadde markert noe nytt funn eller oppført seg merkelig i noen fase av søket.

En viss uro begynte da å bre seg i ryggmargen. Hadde han gått over grava uten å markere - eller hadde jeg oversett viktige detaljer i rollespillet eller hundens reaksjoner.....

Nå sto det kun igjen et lite område nederst i venstre hjørne, som ikke var dekket. Jeg satset alt på at den siste figuranten befant seg der. På tur ned mot grunnlinja hadde jeg likevel Moto løs - slik at han kunne sjekke ut eventuelle lukter på egen hånd.

Pga. snøforholdene og høydeforskjellen hadde Moto store problemer med å komme seg fram i retning av hjørneflagget. Han forsøkte flere ganger, men skled bare tilbake. Tida holdt nå på å gå ifra oss, men hjørnet måtte jo undersøkes så lenge figurant nr. 2 ikke var funnet.

I øyekroken la jeg merke til at dommerne begynte å bli litt urolige nede på standplass. Hadde de ikke snudd ryggen til og gått noen meter tilbake mot hvileplassen da Moto skled ned den siste gangen? Motet sank merkbart da jeg tok meg tid til å se på klokka. Kun noen få minutter igjen.

Jeg strevde meg derfor oppover i feltet for å prøve og sende Moto inn fra oversida. Taktikken virket!!
Ikke mange sekundene etter var han kommet seg opp på det lille platået hvor hjørneflagget sto. Ikke nok med det - her grov han så snøspruten sto! "Knallmarkering" - jeg var ikke i tvil. Her måtte figuranten ligge. Med sondestanga godt plantet i snøen ropte jeg "FUNN" og fikk umiddelbart et bekreftende svar fra dommerne.

Denne gangen fikk Moto anledning til å komme ned i grava for å hilse på figuranten. Godbiter og kosing med figurantene har alltid vært det viktigste motiveringshjelpemidlet i arbeidet med Moto. Han elsker mennesker - noe som er en meget viktig faktor i forbindelse med lavinehundarbeid.

Ned fra fjellet "tryna" jeg flere ganger i løssnøen, men hva gjorde vel det? Nå var det bare utmarsjen og orienteringsprøven som kunne velte A-sertifrikatet.

Under kursåpningen hadde vi fått beskjed om at de som hadde hunder på rommet måtte henge opp en lapp på døra med teksten "HUND PÅ ROMMET", av hensyn til personalet på hotellet. Det gikk derfor ikke lenge før et lyst hode hadde funnet ut at enkelte lapper kanskje måtte skiftes ut og erstattes med teksten "A-HUND PÅ ROMMET"!

Av ca. 40 hunder var det kun 9 ekvipasjer, som ble godkjent første dagen.

Vel nede på hotellet ble jeg og de andre godkjente hundeførerne orientert om at vi fra nå av befant oss på "treningslaget". Dermed var vi pålagt beredskap under resten av kurset. Beredskapssekk og annet nødvendig utstyr skulle alltid være klart i tilfelle det ble bruk for oss på kort varsel. Ute raste uværet. Det var 9 ettertenksomme hundeførere, som tuslet ned på rommene for å klargjøre utstyr. Lite visste vi da hva resten av uka skulle by på.

Her heises en ekvipasje opp i helikopteret.

Innholdsrikt ble det ihvertfall. Av hovedmomentene for treningslaget kan nevnes:

- Inn og utheising fra helikopter av hund og fører.
- Snøscooterkjøring med hunden mellom bena på setet.

- Nattøvelse med 4 hjelpekorpsenheter fra ulike distrikter.
- Utmarsj med overnatting i telt eller snøhule. (Snøhule for Moto og meg).
- Orienteringsprøve hvor hoveddelen (teorien) måtte avvikles innendørs p.g.a. uværet.
- Uttrykning til et virkelig ras, som hadde krysset hovedveien mellom Vågå og Lom.

Etter hjemkomsten fra Grotli har jeg etter hvert fått det hele litt på avstand. Det faktum at Moto og jeg figurerer på politiets beredskapsliste og når som helst kan bli utkalt har gjort at jeg til enhver tid har det nødvendige utstyret klart til bruk. Beredskap i påska og en 2-dagers øvelse har vi også fått med oss, før vi overlot den offisielle beredskapen til sommerhundene den 1. mai - dvs. foreningens hunder som har godkjenning for ettersøking om sommeren.

Her prøver vi stolheisen på Oppdal.

Hvordan det hele startet.

Jeg har aldri lagt skjul på at Moto faktisk ble innkjøpt for å bli trenet som lavinehund! Dette fordi jeg tidligere hadde deltatt på kurs med en av mine schäferhunder og opplevd hvordan enkelte instruk-tører til stadighet framhevet schäferen som den eneste "riktige" i forhold til denne typen arbeid.

På dette tidspunktet hadde jeg 2 schäferhunder selv, men hadde ingen problemer med å se at andre hunderaser også syntes å være velegnet. Etter dette kurset ble jeg i hvert fall så provosert at drømmen om en Akita ble realisert neste høst. Min kone Wenche, hadde ved flere anledninger gjort meg opp-merksom på denne rasen i forbindelse med både utstillinger og omtale i ulike tidsskrifter.

De første dagene.

Allerede på vei hjem fra oppdretter Brit Øien på Levanger opplevde vi Moto som spesiell. Han til-brakte sin første biltur i armkroken til Wenche. På vei til Selbu fikk vi årets første snøskur. Her stemte ikke Moto's oppførsel med det vi normalt forventer av en valp, som nettopp var blitt fjernet fra sin mor. Straks han ble satt ned på bakken med 2-3-cm nysnø, tok han tydeligvis et spor og la i vei mot skogen uten å sjekke hvor resten av følget ble av. Dette kalde og kvite teppet syntes ikke å påvirke han i det heletatt, selv om dette var et nytt og fuktig bekjentskap.

Vel hjemme i Selbu ble han satt ned på gulvet for å gjøre seg kjent. Et langflosset teppe under bordet på stua ble det første "byttet". Etter en myk korrigering fikk Moto tilbud om en annen gjenstand, som vi heller foretrakk at han lekte med. Denne taktikken har vi faktisk vært svært heldig med, da Moto aldri har ødelagt hverken møbler eller gjenstander - selv om han alltid har anledning til å bevege seg fritt i hele huset. Han er slett ikke for stor til å ha inne. Problemet kan heller være at hans pelskvalitet gjør et utstrakt inneliv noe ubehagelig i lengden.

Til daglig er Moto utendørs i en egen hundegård, men blir tatt inn på ettermiddagen eller kvelden. Da han som arbeidende hund har behov for en godt utviklet flokkfølelse, må han også få anledning til rikelig samvær med mennesker. Denne typen flokk-følelse kan jo ikke utvikles i en hundegård.

Tidlig "trening".

Allerede de første dagene begynte vi å aktivisere han med å legge godbiter på ulike steder i stua. Matglad som han var, lot han seg ikke be 2 ganger. Den første jula opplevde vi faktisk at han plukket juletre-pynt fra juletreet som han kom å ville bytte med godbit. Vi hadde gått rett i fella!! Ingen kunne vel skjenne på han for dette??

Under trening til appellmerket oppdaget jeg at Moto ikke var mottakelig for de samme metoder, som jeg hadde brukt på andre hunder jeg har trent. Han

viste seg å være vanskeligere å motivere på vanlig måte - ville liksom gå sine egne veier. Så her måtte jeg be-gynne å tenke nytt.

Godbiter og ball ble flittig benyttet - i tillegg til at jeg selv måtte opptre som klovn - med mye lyd og bevegelse for å fange oppmerksomheten hans. Selvstendigheten viste seg også dersom han ble sluppet løs. Selv på ukjente plasser ville han gjerne undersøke ting langt unna oss andre.

Fugler i lufta var i en periode utrolig populært for vårt nye familiemedlem. Under full blokkering kunne han ta opp jakten på et eller annet fjærkre uten å ense mine forbannelser. Var det kanskje en fuglehund vi hadde kjøpt?

En gang var han så fiksert på en måke, at han like godt sprang rett utfor en iskant på 2 m - og havnet i elva. Da jeg endelig nådde fram, lå han og klorte seg fast til et isflak med frambena og så ut til å ha glemt fuglejakta for denne gang. Etter dette første møte med så store mengder vann, er det vel ikke så rart at han fortsatt ikke er den helt store baderen.

I løpet av disse årene har jeg også opplevd en annen særegenhet under trening med Moto. Han er ikke, i motsetning til mine schäferhunder, avhengig av gjentatte bekreftelser på at det som gjalt i går også gjelder i dag. Når han først har lært noe synes det å sitt svært godt.

Jeg har ved flere anledninger fått spørsmål om rasen er lettlært. Mine erfaringer med Akita-en begrenser seg jo stort sett til ett individ, og da blir det vanskelig å generalisere, men et eksempel kan jeg jo komme med.

Under inntrening av "dekk under springmarsj" var jeg vant til å legge hunden ned ved å plassere handa oppå skulderpartiet og trykke ned idet jeg sa "dekk". Dette gjorde jeg også med Moto. Første gangen la han seg uten motstand - og jeg kunne springe vekk uten noen problemer. Så skulle jeg forsøke det samme en gang til. Samme prosedyre som tidligere. I det jeg sa "dekk" - og skulle til å trykke han ned - fant jeg ikke noen hund! Han hadde nemlig allerede lagt seg. Siden har Moto aldri gjort feil i denne øvelsen og den synes å sitte som "spikret"!

En spesiell erfaring.

I de bøkene jeg har kommet over om rasen, har jeg ikke unngått å lese om de mange bruksområdene Akita-en synes å beherske. F.eks. at den t.o.m. er benyttet i forbindelse med arktiske ekspedisjoner. At den må være en brukbar trekkhund kan vel alle se ut fra kroppsbygging og muskulatur. Under den obligatoriske utmarsjen på B-kurset i fjor vinter fikk jeg virkelig bekreftet at andre egenskaper også er viktige for å overleve under ekstreme forhold. En hund som ikke klarer å ta vare på seg selv når det røyner på, er heller ikke i stand til å fungere som trekkdyr!

Vi hadde overnattet i snøhule om natta og våknet til et noe grumset vær. På programmet sto først en utmarsj med innlagt orienteringsprøve. Deretter skulle hver ekvipasje gjennomføre hvert sitt eksamenssøk i klasse B. Tilsammen 8 hunder og førere deltok på denne prøven. En instruktør på scooter skulle hele tiden holde seg i nærheten av oss og presentere oppgavene etter hvert. Denne dagen skulle etter hvert utvikle seg til en av de værste uværsdagene i trøndelag denne vinteren.

Etter noen få km. skjønt vi at dette kunne bli mere strabasiøst enn vi kanskje hadde regnet med. På post nr. 4 hadde en av hundene allerede begynt å få problemer. Den ville bare frigjøre seg fra drag og pulk. Vinden var nå blitt så sterk at det i perioder var vanskelig å holde seg på bena. Flere ganger måtte vi stanse for å fjerne ising omkring øyne og snute på hundene.

Så bar det videre mot neste post - trodde vi. Allerede etter et par hundrede meter oppsto det kaos, da flere hunder begynte å vri seg i seletøyet, kom ut av sporet og skapte problemer for hunder både foran og bak. I den sterke vinden og skaren var det vanskelig å holde seg på bena - mens vi hjalp hverandre og hundene. Etter noen minutter ble det klart at 2 hunder ikke var i stand til å fortsette for egen maskin. De ble fraspent seler og pulk mens vi ventet på at scooteren skulle komme tilbake. Nå hadde vi plutselig blitt 2 puljer, men vi visste at vi befant oss på en merket turistløype, som gikk forbi området hvor utmarsjen skulle avsluttes.

Da instruktøren kom tilbake ble de 2 hundene og utstyret lastet opp på scootersleden og vi satte oss igjen i bevegelse. Den merkede løypa gikk rett mot vinden og det var vanskelig å ikke "drive" av i forhold til marsjretningen. Vinden var nå så kraftig at den rev opp skaren i små biter, som traff både oss og hundene. Isingen i ansiktet var fortsatt et problem. En av de hundene som ikke trakk pulk hadde store plager og ville ikke gå framover. I ren fortvilelse ble hunden sluppet løs for å se om dette hjalp, men nei. Nå begynte den bare å løpe i ring i snøkavet - uten mål og mening.

Dette ble 3. hund på scootersleden. Personlig hadde jeg ikke hatt større problemer fram til da, men kjente nå at det begynte å røyne på. Pga. vind og snøfokk hadde vi nå store problemer med å se fra den ene merkestauren til den neste. Flere ganger resulterte dette i at vi bare måtte bli stående å vente til vi igjen kunne se noe mellom bygene. Moto var også plaget med ising over

øynene og viste tydelig at han heller ville bøye av i forhold til vindretningen, men jeg kunne jo ikke tillate dette. Vi måtte jo holde oss sammen med de andre i gruppen. Da været ble så ille at instruktøren på scooter måtte lose oss fra den ene stauren til den neste fikk jeg et aldri så lite sjokk. Moto hadde nemlig lagt seg ned - uten å ha fått beskjed om det. Dette hadde aldri skjedd før! Han lå nå sammenrullet som en ball med nakken mot vinden - og lot seg snø ned.

Vi ventet nå på at scooterføreren skulle komme tilbake for å ta oss fram til neste merkestaur. Hadde Moto knekt sammen? Jeg var litt redd for å gå fram for å undersøke og prøvde meg heller med det vanlige kommandoropet for å fortsette. Ikke før jeg hadde brølt "gå fram" var han på bena og la seg i sela etter de andre. Her var det fortsatt ikke noe å si på verken krefter eller motivasjon!

Hver gang vi tok en pause skjedde det samme - uten at han nå skremte meg slik som den første gangen. Dette var rett og slett hans måte å spare krefter og energi på i stormen som raste om ørene på oss. Da det virkelig tok til å gå på kreftene løs, var det tydelig at denne nødvendige instinkthandlingen koblet seg inn automatisk. Det hører også med til historien at ingen av de andre hundene viste det samme handlingsmønsteret. De sto alle på stive ben med lukkede øyne og været mot vinden. En kan vel godt tenke seg hvilket varmetap dette egentlig betydde i dette været.

Etter hvert løyet vinden noe og vi kunne igjen se merkene. Da var vi også framme ved området hvor prøvene egentlig skulle foregå, men det var fortsatt ikke forsvarlig å oppholde seg lenger i dette området. En kopp te og litt tørrmat var alt vi fikk tid til før turen gikk nedover mot lavlandet. Her kjørte vi oss rett inn i et simulert rasområde hvor 2 figuranter var ned-gravd.

Med 2 funn av 2 mulige besto Moto denne etter-middagen B-prøven og la dermed grunnlaget for A-sertifrikatet. Dette er gyldig i 2 år, før vi må regod-kjenne for en ny periode på 2 år.

Hvorfor lavinehund?
En utdannelse gjennom Foreningen Norske Lavinehunder tar tid, koster penger og er en fysisk utfordring, men samtidig svært givende og samfunnsnyttig. Et godt miljø med mange gode opplevelser gjør at jeg ikke ville ha valgt om igjen.

I de siste årene har hunder fra mange raser blitt godkjente lavinehunder. Schäferhunden er ikke lenger enerådende - og ikke minst - holdningen til andre raser har generelt endret seg til det positive.

Det viktigste er etter min mening ikke hundens rasetilhørighet, men dens indre egenskaper. Jeg vil dermed ikke ha påstått at Akita-en egner seg spesielt for slikt arbeid - like lite som alle schäferhunder passer til det samme.

Dersom noen har lyst til å komme i kontakt med slikt brukshundarbeid, har Foreningen Norske Lavine-hunder lokale avdelinger over hele landet. Eneste krav som settes er at hunden er HD-fri. Også blandingshunder kan benyttes. Ring meg gjerne på tlf. 07- 81 75 47 for nærmere opplysninger om kontaktpersoner i ditt område.

Et skår i gleden.
Da Moto's mor - Bjeska's Dai-Megami - dessverre utviklet PRA og ble avlivet sist vinter, betyr dette at vi ikke har mulighet til å avle på Moto's gode lynne og bruksegenskaper. Som bærer av PRA vil vi derfor aldri kunne få vurdert eventulle avkoms muligheter som redskap i menneskets tjeneste.

Vi håper bare at neste øyenlysing til høsten heller ikke viser tegn til at sykdommen har brutt ut.

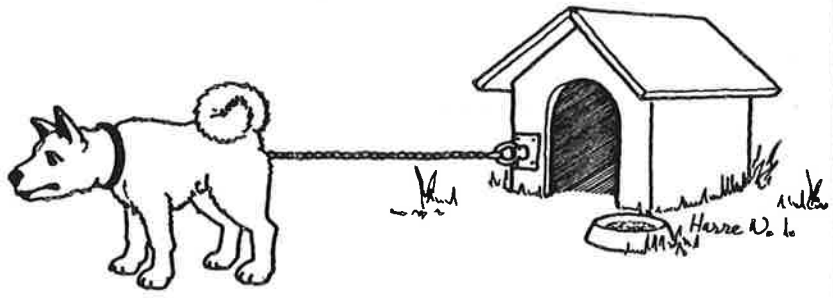

"Jeg trenger også å få strekke på bena!"

POSITIVE fritidstiltak fortjener støtte...

Vi gjør det med glede....

SELBU
SPAREBANK